Posamezna številka Din 1. Poštnina v gotovini.

Št. 228. V Ljubljani, v četrtek 9. oktobra 1924. Leto I.

NARODNI DNEVNIK

Izhaja vsak dan popoldne.
Mesečna naročnina:
V Ljubljani in po pošti Din 16, inozemstvo Din 25

Neodvisen političen list.

Uredništvo in upravništvo: Wolfova ulica št. 1/I.
Telefon 213.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.
Pismenim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor.
Račun pri poštnem ček. uradu št. 13.633.

Kriza vseh kriz.

Kje so tisti časi, ko so vladni kabineti doživljali tretje, peto in še višje število let svojega obstanka! Ne samo v Avstriji, Nemčiji, kjer je monarhični konstitucionalizem branil ministre pred javno kritiko, temveč tudi v Belgiji, Angliji in Franciji. Danes je že rekord, ako parlament, viharji ne odnesejo vlade pred letom in dnem, in triumf je, ako nespremenjena prva garnitura ministrov slavi svojo dvoletnico.

V prihodnjem januarju bi Mac Donald mogel obhajati svojo prvoletnico. Pa je najbrž ne bo. Od konservativne in liberalne strani se hudourno kopičijo črni oblaki, iz ljudskih množic prihaja šum nezadovoljnosti, socijalne bolezni so liki kobilice se zajedle v celo deželo. Nezaposlenost ne pojema, kakor je obetal Mac Donald, temveč narašča, draginjski indeks ne sledi njegovemu prorokovanju, novih hiš se je postavilo premalo, in kar je najhujše: nemška zvezda, ki je bila skoraj v zatonu se čudovito dviga in raste in žari, tako da angleški trgovini ter podjetništvu prehaja vid in pogum. Duhov, ki jih je priklical z julijskimi pregovori ter z rusko pogodbo, se ne more več iznebiti. Kapitalistični interesi so užaljeni do smrti ter zahtevajo njegovo glavo in kakor v posmeh naj posluži kot prilika brezpomembna afera nekega tedenskega časopisa.

Lahek posel Mac Donaldovo premijerstvo ni bilo. Bilo je neprestana borba na dve strani proti notranjim nesporazumom in proti zunanjim napadom. Saj je sploh nekoliko šarena družba ta njegov kabinet. Težko vzdrže bogati lordi poleg rudarjev, ki so čez 20 let prebili v podzemeljskih rovih, revolucijonarni intransigenti poleg polreakcionarcev, socijalistični literati poleg izkušenih upravnih praktikov, med temi ljudmi je bilo težko uravnavati dostikrat načelna nasprotstva. In sploh ta vladna stranka, njegova Labour Party, ki sploh ni stranka, temveč membra disjecta, narahlo zorganizirana v volilno mašino in kjer so nepolitične strokovne zveze iz gospodarskega egoizma narekovale svojo voljo nič manj imperativno nego nekdanji Viljemov: sic volo sic jubeo.

Ni tako neinteresantno, da Mac Donaldova parlamentarna odvisnost ni ojedinela. Skoraj da je sistem manjšinskih vlad sedaj postal evropsko pravilo. Saj krmari Marx tudi le s tem, da vsakokrat pribavi za vladne ukrepe »placet« socijalnih demokratov, da Herriot ukrene, na kar pristane Paul Boncour, da je usoda Davidovićevega kabineta odvisna od izvenvladne HRSS oz. njenega menažerja, in da so še v nekaterih manjših državah za las enake razmere. Dejanska vlada v praksi potemtakem ni več ne na jedni ne na drugi strani, ona je razdvojena, razkosana med stranke, ki so v vladi in one, ki niso v njej, temveč jo le benevolentno podpirajo. To se pravi, da stopa parlamentarno dogajanje v nekakšno novo fazo, v kateri se drobi vladna moč, v kateri se državna avtoriteta atomizira. Nekoč smo bili vajeni idejno zaokroženih vladnih programov, danes zvemo le o nekih nikoli jasnih sporazumih, ki nočejo biti nikoli perfektni, da, ki niso sploh niti sporazumni, temveč so kvečjemu neobvezna diplomatska uljudnost partijskih šefov.

Manjšinska vlada je tudi Mussolinijev kabinet. Seveda razlika proti Herriotovemu je velikanska. Ako mu odglasujejo n. pr. socialisti nezaupnico, mora prepustiti areno komu drugemu. Mussolini pa je narobe preteklo soboto proglasil jasno, kakor se sploh more kaj jasno - brutalno povedati, da mu parlamentarna nezaupnica ne bi prav nič imponirala, da kratkomalo ne bi zapustil palače Chigi, dokler strahujejo črne srajce deželo, skratka, da pravila parlamentarne vlade zanj ne veljajo. To pomeni, da je položaj tu ravno narobe. Državna avtoriteta je tu zenočena do diktature, odgovornost ena in nedeljena, toda narodova suverenost samo latentna. V Italiji je suverena faktično le fašistovska stranka oziroma njen generalni svet

Atomizacija vladne moči, stranka — suveren, takšni so današnji rezultati povojnega parlamentarizma; v tej antinomiji se zrcali vsa bipolarnost vsake politike. Jedna kakor druga skrajnost je znamenje, da v organični sestavi ljudske vlade neke energije polagoma spreminjajo svoje funkcije, bodisi zato, ker je vojno - povojna doba preplastila gmotne ali idejne podlade, bodisi zato, ker so nastale slučajne motnjave, lastne le našemu času in sedanjim ljudem. Kje je pravzrok, ali pri prvem ali pri drugem činitelju ali pri obeh, o tem ugibajo mnogi, a zdi se nam, da samo ugibajo. Nedostaja nam časovne in krajevne razdalje; zato smo iudices in re sua in se naša objektivnost ne more povzpeti čez meje pičle relativnosti.

Macdonald - Mussolini, poosebljena antinomija naših dni. Med njeno tezo in antitezo se brez zanesljivega pravca giba tudi naše politično življenje. Kje pristanemo, to je pa ravno ono, o čemur se dnevno vprašujemo. rgn.

Pred sejo skupščine.

Nobenih izprememb. — Radićevci ne vstopijo v vlado.

Beograd, 8. oktobra. Namera opozicije, da bi izzvala v vladnih vrstah krizo, se ni posrečila. Odnošaji med vladnimi strankami so ostali neizpremenjeni in more se celo reči, da so se ravno vsled atak opozicije še poglobili. Pač pa je odloženo vprašanje vstopa HRSS v vlado. Napačno pa bi bilo komentirati nevstop radićevcev v vlado kot nezaupanje Radića vladi Davidovića. Podpora radićevcev je vladi g. Davidovića slejkoprej zasigurana in je gotovo, da bodo obtožnice proti bivšim ministrom ter protikorupcijski in invalidski zakon gladko odglasovani. Vladni krogi so prepričani, da bo zasedanje skupščine vsled napadov opozicije še bolj utrdilo prijateljske vezi med vladnimi strankami in omogočilo tudi vstop radićevcev v vlado. Z zadovoljstvom se komentira v vladnih krogih dejstvo, da je dvignil poslanec Predavec za Radića poslanske dnevnice in da je sedaj tudi Radić vložil svoje poverilnice. Enako vidijo vladni krogi ugoden znak v tem, da se mislijo poslanci HRSS aktivno udeleževati vsega skupščinskega dela in bo s tem vlada v odsekih zavarovana pred neljubimi presenečenji. Vprašanje skupščinskega predsednika še ni definitivno rešeno, izgleda pa kot sigurno, da bo predsednik skupščine demokrat Pečić.

Radić pride v Beograd.

Beograd, 8. okt. Akt, s katerim je predložil Stjepan Radić narodni skupščini svoje poslanske mandate v verifikacijo, se glasi:

Narodni skupščini
v Beogradu.

Prosim, da se moje poverilnice za županijo sremsko, županijo varaždinsko in za volivni okraj Split — Dubrovnik potrde.

Originalne poverilnice so se mi zamešale, ter jih ne morem predložiti. Prosim, da se zaradi reda, oskrbe duplikati.

Zadržim si mandat za volilni okraj Split — Dubrovnik, na ostalih dveh se zahvaljujem.

V Zagrebu, dne 3. oktobra 1924.

Stjepan Radić.

Priči: Pavle Radić, dr. Nikola Nikić.

Mesto Radića prideta v skupščino poslanca Djuro Rajković iz Slankamena in Jakov Krupić iz Medžimurja. V političnih krogih se trdi, da je z izročitvijo poverilnic podan viden znak, da se bo zasedanja skupščine Radić osebno udeležil.

Izjave poslanca Predaveca.

Beograd, 8. oktobra. Politični položaj v Beogradu je bil po prihodu Predaveca včeraj ves dan dovolj živahen. Z velikim zanimanjem so politični krogi spremljali razgovore, ki jih je imel Predavec z Davidovićem in ostalimi politiki. Sinoči je Predavec odpotoval v Zagreb, da obvesti HRSS o položaju. S seboj pa je nesel tudi železniško karto za Radića, kakor je sam izjavil. O priliki razgovora z vašim dopisnikom je Predavec izjavil, da je vprašanje vstopa HRSS v vlado še odloženo. O tem vprašanju se še izmenjujejo misli in išče se prilike, da bo to vprašanje ugodno rešeno.

Zakaj je HRSS proti Jovanoviću.

Beograd, 8. oktobra. Stališče, ki so ga zavzeli v zadnjem času vladni krogi napram Ljubi Jovanoviću, tolmačijo politični krogi tako-le: Akcija, ki jo je Jovanović povedel v zadnjem času, izključuje HRSS iz kombinacije. Potemtakem je popolnoma umljivo, da morajo oni na to reagirati. Ljuba Jovanović po mnenju njemu blizu stoječih krogov ne bo ostal na svojem položaju še po 20. oktobru, ko se bodo vršile volitve novega predsedništva skupščine, marveč bo podal ostavko. Kandidat za prdsednika ostane še nadalje Dragutin Pečić.

Kalkulacije radikalov.

Beograd, 8. oktobra. V radikalnih krogih se živahno komentirajo zadnji dogodki. Zlasti velika važnost se pripisuje sestanku med Ljubo Jovanovićem in Lazarjem Markovićem. Po sestanku je izjavil dr. Laza Marković novinarjem, da smatra položaj za radikalno stranko za zelo ugoden. To pa predvsem zaradi stališča HRSS v vprašanju sporazuma med Srbi in Hrvati. Radić da je namreč na stališču, da more biti sporazum veljaven samo tedaj, če je sklenjen med strankami, ki predstavljajo večino srbskega in hrvatskega naroda. Ker nima Davidović večine srbskega naroda za seboj, zato on ne more skleniti sporazuma in zato bi moral izvajati konsekvence ter odstopiti. V tem slučaju bi bila dana podlaga za vstop radikalov v vlado, oziroma za prevzem vlade s strani radikalov. Izgleda, da ni kalkulacija dr. Markovića čisto točna.

PRIČAKUJE SE GLADEK POTEK DOGODKOV.

Beograd, 8. oktobra. Vsi politični krogi živahno komentirajo izjavo Radića, da HRSS ne bo vstopila v vlado. Politični krogi smatrajo, da bo potekala politična situacija tako: Radićevci bodo 10. t. m. prišli v Beograd. Dne 11. t. m. bo skupščina pričela z delom, malo kasneje pa bo prišel sam Stepan Radić. Verifikacijski odbor bo odobril njegov mandat. Nato se bo pričela prihodnji teden razvijati popolnoma normalna situacija. Tedaj se bo vlada definitivno stabilizirala. Popoldne pričakujejo sestanka med Davidovićem in Jovanovićem, na katerem se bodo uredile vse formalnosti glede sestanka narodne skupščine. Danes zjutraj je predsednika skupščine Ljubo Jovanovića posetil bivši zunanji minister dr. Ninčić, s katerim sta imela daljšo konferenco.

V ZUNANJEM MINISTRSTVU.

Beograd, 8. oktobra. V zunanjem ministrstvu se vrše razne priprave za razvrstitev diplomatskih uradnikov. Z istim ukazom se bodo izvršila tudi napredovanja nekoliko sekretarjev v svetnike poslaništev in v generalne konzule. Poslanski ukaz bo sestavljen kasneje.

Pred razkolom v italijanski liberalni stranki.

Rim, 8. oktobra. V političnih krogih se še vedno nadaljujejo razprave o posledicah rezultatov liberalnega kongresa v Livornu. Splošno prevladuje mnenje, da bo prišlo v lib. stranki do cepitve, katero je že popreje napovedal znani politik comm. Albertini. Rezultat kongresa bo pa na vsak način vplival direktno na sestavo sedanje vlade, v kateri sta tudi liberalca Cassati in Farrochi. Ta dva pripadata desni struji stranke, ki je za brezpogojno sodelovanje z vlado. Ako bosta ostala pri svojih dosedanjih smernicah bosta morala brzkone izstopiti iz liberalne stranke. Njima se bo prav gotovo pridružil tudi senator Salandra, ki se je vrnil te dni iz Ženeve, vendar pa ni hotel sam podati nobene izjave. Znano je, da je bil pravzaprav on voditelj desne struje stranke in je vedno podpiral idejo sodelovanja z vlado.

Zbor makedonstvujuščih v Plovdivu.

Sofija, 8. okt. V Plovdivu je bil zbor makedonstvujuščih. Zbora se je udeležilo preko 1000 Macedoncev. Na dnevnem redu zbora je bila proslavitev spomina Todora Aleksandrova in pa izvolitev njegovega naslednika. Člani z leve obali Vardarja so bili za Panča Mihajlova, dočim je bila večina članov z desne obali Vardara za Protogerova. Na zboru pa je bilo tudi mnogo pristašev ubitega Aleko paše. Ti so zahtevali, da se proslavi tudi spomin Aleko paše. Vsled te zahteve je prišlo do krvavega pretepa med makedonstvujuščimi in je morala nastopiti žandarmerija, ki je nato zbor razpustila. Po drugih poročilih pa je prišlo na zboru v Plovdivu do sporazuma med pristaši Panča Mihajlova in onimi Protogerova. Sklenjeno je bilo dalje, da vstopi makedonska komitska organizacija popolnoma v službo vlade Cankova in so bili takoj vsi novo izvoljeni vojvode zaprisežen za vlado Cankova. Novi vojvode so takoj po položitvi prisege pričeli s formiranjem čet.

SVARILO »DEMOKRACIJE«.

Beograd, 8. oktobra. Sinočnja »Demokracija« piše v uvodniku »Nevarna igra opozicije« o buni radikalov in samostojnih demokratov. List pravi, da so vse priprave samostojnih demokratov preveč veleizdajniške in tendencijozne, da bi mogle biti uresničene ter da bodo ostale vsled tega najbrže samo pri besedah. To akcijo opozicije, ki je v zvezi s pričetkom seje narodne skupščine, ko se bodo morali zagovarjati ministri radi kriviičnih dejanj, hočejo baje podpirati tudi izvestni vojaški krogi. Ta puč naj bi pomenil sistematični pritisk na položaj Davidovića. Zlasti pa bi se hotelo s pučem odstavit z dnevnega reda obtožbe proti bivšim ministrom. To pa bi bilo zelo opasno in vseskozi nepopularna gesta. »Demokracija« piše dalje, da bi se na ta način korumpirana radikalno-samostalna klika izkazala vsemočno, kateri ni mogoče priti na noben način do živega. To pa bi bilo za moralo v državi usodno. Kar se pa tiče groženj in pretenj opozicije, pa si naj opozicija zapomni, da ne bo nihče pozabil, da so to pretnje ali opasnih političnih avanturistov, ali pa jutrišnjih »robijašev«, ki hočejo s tem samo imponirati. Naj bodo prepričani, da se jim to ne bo posrečilo.

RADIKALI PROTI DR. SMODLAKI.

Beograd, 8. oktobra. Današnje »Vreme« piše, da radićevci ne bodo vstopili v vlado in da sta dr. Nikič in Predavec v tem smislu poročala vladi. Dalje podčrtava »Vreme«, da je bivanje dr. Smodlake v Beogradu političnega značaja, da bi podprl izvedbo politike sporazuma in reguliranje odnošajev med vlado in Radićem. Opozicijonalnim krogom se je dr. Smodlaka zelo zameril, ker se je zavzel za politiko Davidovića in radićevcev, češ, da taka vloga ne pristoji našemu poslaniku v inozemstvu.

ZA DALMACIJO.

Beograd, 8. oktobra. Sinoči se je vršila v predsedništvu vlade konferenca ministrov iz Dalmacije, na kateri so razpravljali o izboljšanju razmer v teh krajih ter je bil sestavljen poseben ekonomski program.

PREMESTITVE V VOJVODINI.

Beograd, 8. oktobra. Včeraj se je vršila v ministrstvu gradbe konferenca, na kateri so razpravljali o premeščanju beležnikov v Vojvodini. Konferenci so prisostvovali Pečić, dalje poslanci Šečerov, Vujić, Karaš, Rajić, Vošnjak, Kraft, Moser in Pera Marković. Premeščenih je baje 150 beležnikov.

RISTA ODAVIĆ — ODSTAVLJEN.

Beograd, 8. okt. Prosvetni minister je razrešil načelnika v prosvetnem ministrstvu Risto Odavića.

VELIKI NALIVI IN VIHARJI PO ITALIJI.

Milan, 8. oktobra. Reka Po je po zadnjih nalivih zelo narasla ter na mnogih krajih prekoračila bregove. Na večih krajih je razdrla tudi ceste. Tako n. pr. je bila prekinjena cesta Stradella-Vallgioso. Človeških žrtev ni bilo.

Palermo 8. oktobra. Včeraj je divjal nad mestom velik vihar z nalivom. Mesto je bilo polno vode, ki je udrla tudi v stanovanja. Nastala je velika panika. Prebivalstvo je klicalo na pomoč s streljanjem. Končno se je vendar posrečilo kolikor toliko odpraviti vodo iz mesta. Tudi na morju je divjal velik ciklon, ki je potopil neko jadrnico, na kateri je bila družina, obstoječi iz 8 oseb. Vsi so utonili.

MORILCI MATTEOTTIJA VSE PRIZNALI.

Rim, 8. oktobra. Glede procesa Matteotti se pričakujejo dan za dnem nova razkritja. Obtoženci so vse priznali in tako imajo preiskovalni sodniki mnogo gradiva na razpolago.

Borzna poročila.

Ljubljanska borza, dne 8. oktobra.

Vrednote.

Delnice: a) Denarni zavodi: Celjska posojilnica denar 210, Ljubljanska kreditna banka denar 225, blago 233, Merkantilna banka denar 123, blago 128, Prva hrvatska štedionica denar 915, blago 922, Slavenska banka blago 98. b) **Podjetja:** Strojne tovarne in livarne denar 130, blago 152, Trboveljska premogokopna družba blago 380, Združene papirnice blago 125. **Založnice itd.:** 4 in pol odst. kom. zad. dež. banke blago 88.

Produkti.

Deske I., II. 20 mm, 25 mm frko meja blago 695, štakete 1.40 m dolž. na drobnem koncu 2 in pol — 4 cm frko tek. meter nakl. post. blago 0.50, trami žagani na živ rob frko meja blago 770, hrastovi plohi obrobljeni 54, 17/30, od 2.90 m dolž. napr. frko meja denar 1200, jesenovi suhi plohi 20—100 mm frko Domžale blago 1400, drva hrastova, suha, zdrava, 1 m dolž. frko nakladalna post. kol. 4 vag. denar 22, bl. 23, zaključeno, oglje la vilano frko meja denar 114, pšenica domača frko Ljubljana denar 390, pšenica bačka par. Ljubljana blago 430, koruza stara bačka par. Ljubljana blago 330, koruza umetno sušena par. Ljubljana blago 285, oves bački par. Ljubljana blago 320, fižol ribničan brutto za netto frko Reka denar 620, fižol ribničan orig. frko Lj. denar 500, fižol prepeličar orig. frko Ljubljana denar 450, fižol mandolon orig. frko Ljubljana denar 350, fižol rjavi orig. frko Ljubljana denar 350, laneno seme par. Ljubljana denar 685, pšenična moka 0, bačka frko Lj. blago 615, pšenična moka št. 2 bačka frko Ljubljana blago 565, pšenična moka št. 5 bačka frko Ljubljana blago 515, pšenična moka št. 6 bačka frko Ljubljana blago 465, brinje hrvatsko po vzorcu frko Ljubljana blago 300.

Zagreb v Curihu 7.745.

Curih, 8. okt. Zagreb 7.745, Praga 15.65, New York 522.50, London 23.29, Pariz 27.25 Milan 22.77, Berlin 1.24, Dunaj 0.00735.

Trst, 8. okt. Zagreb 33.30—33.45, London 102.65 — 102.75, Pariz 120.10—120.50, New York 23 — 23.10, Curih 440 — 441, Dunaj 0.03225 — 0.03275, Praga 68.40 — 68.70.

Zagrebška borza radi židovskega praznika ni poslovala.

X. M.:

Zborovanje kočevskega okrajnega učiteljskega društva.

V Velikih Laščah je v soboto 4. t. m. zborovalo kočevsko učiteljstvo, organizirano v UJU. Zborovanje je posetil tudi g. poverjenik L. Jelenc, ki se je lahko prepričal, da se učiteljstvo tega okraja **zaveda važnosti organizacije in se je oklepa v težkih časih z vdanostjo in požrtvovalnostjo.** Toda spoznavajoč **fatalne pogreške dosedanje** stanovske **politike** krmarenja po motnih političnih vodah, odločno kliče učiteljstvo celokupno organizacijo k osamosvojitvi.

Držeč se čl. 2. pravil, po katerem bodi UJU strokovna stanovska organizacija brez vsakršnega varuštva, kliče vse tovariše — **k solncu napredka, kvišku k resnični kulturi in svobodi. To je geslo.**

Kako so padale po nas grenke konstatacije tov. L. v njegovem prelepem referatu, da smo bili »hlapci«. Kako so zrli posebno mlajši tovariši začudeno v predavatelja, ki jim je slikal hlapca preteklosti, sedanjosti in jih bodril, naj se otresejo vsakdanjosti, da ne bo med nami več Kačurjev in podobnih žalostnih figur. Grenko je spoznanje, a nikdar prepozno — saj je opravičljivo s človeškega in splošnopolitičnega in družabnega stališča, da delamo napake in ne moremo kvišku. Toda znamenje sanacije je, če prevaranec spozna zmoto in se ji odreče.

Želim, da referat o našem stališču v sodobni človeški družbi izide kaj kmalu v javnosti in da se med nami razširi to spoznanje:

da je le v edinosti in slogi moč in da ne prodajajmo teh dobrin nikomur. Učitelj je vzgojitelj, ni policaj, učitelj je prenavljalec sveta, ne pa pruski feldvebel, ki le s silo in brutalnostjo vodi čete za seboj. Zato ne rabi za svoje delo ne topov, ne bajonetov, nikakega nasilja.

Le pero in uma svitli meč, namočen v ljubezni do trpečih in preganjanih.

To bodi smer novega dela v UJU!

»Dawesov načrt neizvedljiv.«

S to trditvijo preseneča dopisnik praškega »Tagblatta« John Maynard K e y n e s iz Londona v času, ko se vsa upanja za ureditev nemškega problema navezujejo na izvedbo omenjenega načrta. Dopisnik se obširno bavi s predlogom posojila, ki je obsežen v Dawesovem načrtu in poskuša odgovoriti tozadevno na tri vprašanja.

Predvsem, če je posojilo bistveni sestavni del Dawesovega načrta. Dopisnik je mnenja, da v ekonomskem in finančnem oziru ni, pač pa v diplomatskem in psihološkem. Nemčija še najmanj eno leto ne bo mogla beležiti prebitka in bilo je nujno podaljšati plačilni termin. Ker bi s tem Francija ne soglašala, je bilo treba najti način, kako bi se teža prvih plačil naložila na angleške in amerikanske rame, z upravičenim pričakovanjem, da Nemčija povrne predujme. K temu se je pridružil še moment, da je javno mnenje v Nemčiji pretiravalo pomen posojila. Tako sta Francija in Nemčija naglašali v eni sami točki, namreč, da plačata Anglija in Amerika prve reparacijske obroke. Mala koncesija temu stališču je morala, kakor v Nemčiji tako v Franciji imeti odločilen psihološki vpliv. Če bo posojilo neposredno in občutno vplivalo na konkurenčno sposobnost Nemčije na mednarodnih trgih, je dvomljivo. Vsota, ki preostane Nemčiji v svrho svobodnega razpolaganja, je zelo majhna v razmerju potrebe produktivnega kapitala. Bržkone je manjša, kakor pa vsote, ki jih je Nemčija dobila tekom zadnjih mesecev zaradi visoke carine. **Zmotno je tudi mnenje, da bo posojilo utrlo pot velikopoteznim investicijam privatnega inozemskega kapitala v Nemčiji. — Na vprašanje, če nudi posojilo ugodno naložitev kapitala, pravi dopisnik, je težko odgovoriti, predno niso znani pogoji. Vendar je pričakovati, da bode obrestovanje ugodno. Zadostne garancije pa so dane samo v tem slučaju, če ima posojilo prijoriteto pred vsemi drugimi plačitvami Nemčije. Najvažnejše vprašanje, ki ga dopisnik navaja, pa je, če bo Dawesov** načrt definitivno uredil reparacijski problem. On je mnenja, da bodo vsi, ki mislijo, da je ta načrt izvedljiv, doživeli hudo presenečenje. Le dva argumenta govorita za njegov sprejem: Prvič nudi Franciji dobrodošlo pretvezo, da izprazni Poruhrje in drugič je tako prikrojen, da bo sam s časom podal dokaze svoje neizvedljivosti. Vse to pa je zelo daleč od resničnega osvobojenja Evrope od reparacijskega zla. Z ozirom na diplomatične težkoče sta bili sprejeti v Dawesov načrt dve težki pogreški. Predvsem ne dovoljuje Nemčiji nobene odgoditve kljub posojilu. Produkcijski primanjkljaj te države ni mogoče izpolniti danes z nobenim inozemskim posojilom. Pomanjkanje kapitala bi se dalo olajšati le potom varčevanja nemške države, da bi se ji dala prilika akumulacije kapitala potom obrestnih obresti. S tem se pa ne da združiti, da se hoče dati Nemčijo vsako leto iz kože. Mnogo Angležev se boji, da bo Dawesov načrt ogrozil angleško industrijo, ker bo Nemčija prisiljena preplaviti trge s produktom svojega suženjskega dela. Vendar se jim ni treba bati, ker Dawesov načrt ne bo v celoti izveden in bo, v kolikor bo izveden, le oviral Nemčijo v naporih, da doseže svojo konkurenčno sposobnost. Po drugi strani pa ni verjetno, da bi bila vpostavitev normalnega prosperiranja Nemčije škodljiva za Anglijo. Dawesov načrt gradi sistem, ki ni združljiv s človečnostjo in civilizacijo. Nad banko, železnicami in državno blagajno vpostavlja kontrolo, ki naj iztisne zadnjo potno srago iz nemškega naroda. In če bi načrt po čudežnem slučaju pričel funkcijonirati, bo iz različnih vzrokov tudi vsak Anglež kmalu želel, da se ta načrt razbije. Nikdar ne bodemo dobili od Nemčije več reparacij, kakor jih bo prostovoljno hotela plačati. Dawesov načrt pa skuša doseči več in bo vsled tega propadel.

Naročajte „Narodni Dnevnik“!

Ogleduštvo (špijonaža) med vojno.

Ob težki uri.

Major Russel poroča v svoji knjigi nadalje o »enem največjih junaštev svetovne vojne«, ki so ga storili amerikanski ogleduhi.

»Vse, kar pripovedujem, je gola resnica; le na nekaterih mestih sem se poslužil izmišljenih imen. Ko je bilo premirje podpisano, bi za noben denar na svetu ne objavil teh stvari, ker je bilo takrat nemško ogledništvo še močno. V svojo grozo se je marsikdo, pa če je bil še tako skrit, prepričal sam, da je roka te organizacije segala še daleč in da je neusmiljeno kaznovala. Več kakor eno skrivnostno smrt je treba šteti na ta račun. Častihlepje nemške države je zahtevalo, da je bil vsak, ki se jo je drznil prevarati, kaznovan s smrtjo. Ko je vest o teh dogodkih, ki jih nameravam opisati, prodrla v nemški glavni stan, so se voditelji nemškega ogleduškega štaba zavezali s sveto prisego, da bo vsak, ki je bil v zvezi s tem dejanjem, umorjen. To se je zdaj vse spremenilo in člani bivšega glavnega stana imajo preveč lastnih skrbi, da bi sedaj izvohali soudeležnike te razburljive drame.

V srcu severne Francije so se zbrali deževnega majskega dne l. 1918 v starem gradu voditelji združenih armad, da se pogovore o najresnejšem položaju, kar jih je bilo doslej tekom vojne. Nemci so baš podvzemali svoj veliki napad na Pariz in bili odločeni, doseči svoj namen za vsako ceno, predno se prično uveljavljati amerikanske čete na bojišču. Med zavezniki je bilo par osebnosti, ki so prorokovale beg zavezniških čet do atlantskega morja, če Nemci zavzamejo Pariz. Za Francoze ni nihče vedel, kaj bi storili v tem slučaju, vendar je bilo skoro jasno, da bi prosili miru. V tem slučaju bi bila Anglija kmalu poražena in vojno bi morala izvojevati Amerika — če bi bila seveda sposobna vzdržati kljub skoro neizčrpnim virom. Položaj je bil torej obupen ta majev dan, ko so se zavezniški poveljniki sešli, da najdejo sredstva in pota, kako odvrniti Nemce od Pariza. Vsak od njih je prišel s svojim načrtom, vendar so vsi imeli svojo slabo stran: nepoznanje nemške strategije. Nihče ni imel nobenih informacij, kje bodo Nemci znova napadli, nihče ni bil poučen o številu in morali nemških čet. Maršal F o c h je povdaril, da je absolutno potrebno Nemce prehiteti, vendar je pristavil, da so vsi njegovi najboljši ogledniki odrekli in bili večji del ustreljeni, kakor hitro so se vkradli v nemške linije. Tem pogajanjem je prisostvoval tudi polkovnik R., ki je bil kot ogledniški častnik prideljen Pershingovemu generalnemu štabu. Zaprosil je, da se poveri naloga dobiti potrebne informacije amerikanskemu ogledniškemu štabu. Zavezniki niso takoj pristali. Takrat niso amerikanske čete uživale še nobenega ugleda in niso bile deležne tolikega prijateljstva s strani zaveznikov, kakor pozneje. Deloma so bile naše čete tega same krive, ker so komaj izkrcane v Franciji, kričale Francozom in Angležem: »No, mi vam že pokažemo, kako se konča vojna. Bodete videli, kako hitro pojde ta stvar.« Naravno je tiste, ki so se štiri leta že borili na fronti, ta baharija žalila. Ko je torej naš šef izjavil, da bodemo dobili mi potrebne informacije, smo takoj opazili pri zaveznikih nekakšno omalovaževanje. Vendar se je po dvadnevnem, brezuspešnem posvetovanju zbor poveljnikov odločil, da sprejme amerikansko ponudbo. Amerikanskemu ogledniškemu štabu naj se da priložnost, da dobi potrebne informacije ali pa se definitivno odreče tega dela. Naš šef je odšel takoj, da najde dotične štiri može, ki jih je potreboval za svoj načrt. Ta čas so se mudili na raznih koncih Francije in treba jih je bilo nemudoma sklicati. To so bili major A n d e r s o n, stotnik O d e l l, stotnik O r c u t t in stotnik Dunn (vsa ta imena so seveda izmišljena). Prihiteli so v Chaumont z avtomobili in vlakom in šef jim je na kratko poročal o zborovanju v starem gradu in čudežni priložnosti, ki se je ponudila amerikanskemu ogledniškemu štabu. Da so se vsi štirje poučili še o dosedanjih podvzetjih, so se zbrali tudi šefi vseh zavezniških ogledniških štabov in jim v podrobnosti razložili vse, kar so poskusili, da bi poslali svoje ljudi v Nemčijo in kaj je po njihovem mnenju zakrivilo neuspeh, da so se vsi napori doslej končali pred zidom in s poveljem »ogenj«! (Dalje prih.)

Politične vesti.

= Komunike HRSS o svojem vstopu v vlado. Ob priliki odhoda poslanca Predavca je vodstvo HRSS izdalo sledečo objavo: »O vstopu zastopnikov HRSS v Davidovićevo parlamentarno vlado se je predsedstvo HRSS ponovno posvetovalo v pondeljek 6. oktobra. Po kratki razpravi je sklenilo, da še isti dan odpošlje poslanca Predavca v Beograd, ki naj da ministrskemu predsedniku sledečo izjavo: HRSS nikakor ne želi, da bi se še pretresalo vprašanje vstopa njenih zastopnikov v današnjo parlamentarno vlado in zahteva najodločnejše, da se to vprašanje takoj odstavi z dnevnega reda. HRSS bo ostala naravno v svojem dosedanjem razmerju napram Davidovićevi parlamentarni vladi kot član parlamentarne večine in naglaša izrečno, da popolnoma zaupa ministrskemu predsedniku Davidoviću z ozirom na njegovo politiko poštenega sporazuma med Hrvati in Srbi. Podpredsednik Predavec je bil nadalje pooblaščen, da izjavi, da v prihodnje ne bo noben zastopnik HRSS interveniral pri nobenem ministru v nobenem slučaju, ker doslej še ni izpolnjena niti ena dogovorjena točka. Na kakšen način bo HRSS te točke spravila na dnevni red v parlamentu, o tem se bo posvetovalo vodstvo HRSS na svoji prihodnji seji. HRSS bo dalje vedno pazila na to, da se drži sporazuma z vsemi strankami parlamentarne večine, da ne oslabi položaja današnje parlamentarne vlade. Podpredsedn. Predavec bo sporočil tudi sklepe glede bodočega predsednika parlamenta. Današnji predsednik skupščine Ljuba Jovanović se je izkazal kot slabič in kot strankar, danes se pa izkazuje še kot nevaren intrigant, ki bi samo oviral delo parlamenta, kateremu bi predsedoval. Po zadnjem sestanku s Pribičevićem je Ljuba Jovanović za ves hrvatski narod isto, kar Pašić.«

= Mac Donaldova vlada za volilni boj. Vlada se je po triurnem posvetovanju priključila stališču Mac Donaldovemu in odklonila oba predloga (nezaupnico konservativcev in predlog liberalcev za vpostavitev parlamentarnega preiskovalnega odseka) kot nesprejemljiva. Vlada je pooblaščena zaprositi kralja razrešitve svojih dolžnosti, če izpade glasovanje v sredo proti njej. S strani vlade se ni razpravljalo o eventuelnem kompromisnem predlogu, ker je kabinet uverjen, da je boljše uprizoriti volilni boj sedaj kakor pa pozneje.

= Mac Donald o angleškem socijalizmu. Glavni urednik lista »Times« se je razgovarjal z Mac Donaldom o položaju in nekaterih trenutno važnih notranje in zunanje političnih vprašanjih. Mac Donald je precej obširno govoril o irskem vprašanju, o londonskem dogovoru in protokolu v Genovi, vse z ozirom na opozicijo liberalcev in konservativcev. Na vprašanje, kako si razlaga, da je postala že sama beseda »socijalizem« v angleški politiki strašilo, je Mac Donald odgovoril, da se večina boji moralične gorečnosti Labour Party. Naša pot je, da apeliramo na razum množic. Druga pot je, da se čreda oblaja in sežene v maso. Mi naš patriotizem globoko čutimo, pa ne govorimo javno o njem. Po svoji duhovni kvaliteti je soroden staremu plemstvu, dasi naravno ne uživa nobenih privilegijev. Mi razumemo plemstvo in mislim, da isto razume nas. Tudi ono ljubi zemljo, hiše, vasi in vaščane in skuša po svoje izpolniti družabne dolžnosti, ki mu jih nalaga njegova pozicija. Plemiči tudi niso patrijoti v besedah. Mi ne smemo prezreti razlike, ki obstoji med ljudmi te vrste, ki se imenujejo gentlemeni in pa med one vrste v spodnji zbornici, ki ima tudi svoja posestva, ki hodi tudi na lov in ki je zmirom pripravljena proklamirati svoj patriotizem, kjer le more. V sedanji situaciji je čutiti deloma to negentlemensko stališče in to edino je v interesu naše zemlje obžalovanja vredno.

= Razkol med angleškimi liberalci. Glasom londonskih vesti se pripravlja okoli 20 članov liberalne stranke, da ustanove v lastni stranki radikalno politično skupino.

= Francoski odgovor glede vstopa Nemčije v Zvezo narodov. Francoska vlada je izročila nemškemu poslaniku odgovor na nemško noto za vstop v Zvezo narodov. Glasom poročil, francoska vlada ne nasprotuje stalnemu sedežu Nemčije v svetu Zveze narodov, vendar ji ne bodo dane nobene posebne predpravice ali stavljeni posebni sprejemni pogoji.

Prosveta.

Ljubljanska drama.

L. Nikolajevič Tolstoj: M o č t e m e. (»Vlast tmy«).

»Ana Karenina«, »Živi mrtvec«, »Kreutzerjeva sonata« »Moč teme« so Tolstojeve tvorbe čiste umetnosti in le bolj v ozadju stoji žugajoči moralist in srčno oprani kristijan. Snov drame je kos življenja, zgodba ljudi, tavajočih po temnih koridorjih zlá in razpadajoči v sebi. Iz kaosa pa se pno dvignjene roke Nikite kot dvoje luči v nebo: »Odpusti mi, zavoljo Kristusa!« Vse izzveni v apostelsko odpuščanje, v grandijozen akord vsečlovečnosti.

Čeprav je že čez 30 let, odkar je zavzela ta brutalno-istinita kmetska drama skoro vse večje odre (izdana 1886), vendar ohranja baš nje kruta resničnost, ostra karakterizacija zločestnih tipov in močno, poraščajoče dejanje delu večno svežost. Pri nas so dramo že ponovno vprizorili in vedno uspešno. Še par vsebinskih potez.

Pjotr, imovit kmet živi z Anisjo kot mož vražje ženske... Slaboten negodé in kipeče življenje. In mlad hlapec domá... In ples začne. Pjotr pogine po satanu Matrjoni in zló radi zló. Bolj in bolj se gubi življenje v propast. Nikita, sprva babjek, somorilec in okrutnež pričenja spoznavati in nastopi pot očiščenja. Še umori otroka zapeljane Akuline — vzeli so blažjo varijanto — potem se zruši pred vso sosesko na kolena k očitni izpovedi. Odstranil je gospodarja, pognal njegov denar, onesrečil dobro Marino in svojo pastorko, pijančeval in lenuharil: h koncu se zavé.

Igra je megleno-težka, preizkušnja za živčevje. V veliki vlogi Nikite se je predstavil g. Levar kot zanimiva dramska moč, s temperamentno igro, močnimi registri in gibko tvornostjo. V asektih še ni odstranjeno nejasno prednašanje, semintja umeten glas. Zasedba je bila točna. Gospa Juvanova je bila verna Anisja, Akulina dobra, a je preveč vestno poslušala režiserja, ki rad pokarikira; otrok Anjutska si šteje lahko to kreacijo v čast, svetla luč v temi, stari Akim je bil v g. Šestu verno podan. Matrjona gdč. Rakarjeve zasluži vso pohvalo. Brutalna zvodnica, satan... Ona je bila zločinska babica, strah Pa je prav, da so ji dali to vlogo: Zasluži jo. Tiste razne deklice in »kmetice« niso baš resničnosti drame v dobro... Gospod Levar je bil nagrajen s cvetjem. Nekaj opazk o režiji po reprizi.

Ljubljanska opera. Repriza »Majske noči« je pravtako pokazala vse hibe dela kot premijera. Libreto sam na sebi je slab, dejanje razblinjeno in polno neverjetnosti. Dramatizacija Gogoljeve pripovedke ni zaslužila lepe R. Korzakova muzike. Uprizorili in izvajali so »Majsko noč« dobro pripravljeno in dostojno. Skoro pa je bilo škoda velikega truda, ki ga je imel ves ansambl. Solisti kot tudi zbor in orkester pod dobrim vodstvom g. kapelnika B a l a t k e zaslužijo našo nedeljeno pohvalo. Pač pa je z baletom in z lučnimi učinki večen križ. Režija g. Putjate je bila vzorna. Dosti številna publika je delo sprejela precej mrzlo. — Korzakovo »Majsko noč«, v kateri je bore malo komike, primerjati s Smetanovo »Prodano nevesto« je nesmisel. Korzakova očitek Smetani, da je »Prodana nevesta« improvizacija 14letnega dečka, pa če gledamo in poslušamo ponesrečeno njegovo »Majsko noč«, nikakor ni bil upravičen, niti utemeljen. —o—

Dr. Edvard Pajnič. Civilnopravni red v praksi. I. zvezek. 1924. Založila Tiskovna zadruga v Ljubljani. Cena Din 30.—, poštnina Din 1.— več. Knjiga obsega kratko navodilo za avskultante, mlade sodnike in odvetnike, kako se sestavljajo tožbe, zapisniki pri sodiščih in sodbe. Pri vsakem praktičnem primeru so citirane zadevne zakonite določbe, tako da podajajo obravnavni primeri popolno sliko, na katerih določbah zakona se osnivajo. Knjiga se naroča pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani.

Arkadij Averčenko:

O pospeševanju plodovitosti.

Glasoviti Clémenceau je podal v parlamentu sledečo oficijelno izjavo:

V mirovni dogovor ni bilo sprejeto določilo, da mora imeti Francija čim največ otrok, dasi bi moralo to stati na prvem mestu.

Če se Francija ne bo brigala za številen naraščaj, boste zaman vpletali v dogovor najbolj modre paragrafe, boste zaman jemali Nemcem njihove puške — Francija pogine vseeno, ker ne bo več Francozov.

Zadeva je torej jasna — Francozom primanjkuje otrok.

Kako bi se dalo odstraniti to strašno zlo, to zlo — ki ogroža cel narod s smrtjo in pogibeljo?

Čeprav zavzemam med žurnalisti takorekoč vodilno mesto, vendar je vprašanje tako resno in zadeva tako važna, da si nisem mogel kaj, da ne bi vzel v roke svoj skromni reporterski zvezek in nov svinčnik ter se odpravil na pot, kot vsak priprosti reporter, da vprašam merodajne osebe po njihovem mnenju.

I. Pri Ivanu Kapitonjiču Trepakinu.

— Da, da, mi je dejal na moje prvo vprašanje ugledni kramar, tudi jaz sem čital o tem, čital sem in sem se prestrašil.

— Povejte mi, kakšne mere bi Vi predlagali, da se odstrani to zlo?

— Saj poznate Francoze? To so Vam zares čudni ljudje. Samo za tra-la-la jim je! Komaj napoči večer, takoj povezne cilinder in teče na Elizejska polja plesat kankan z grizetkami. Jaz bi napravil takole: Elizejska polja — bi zaprl! Karuselski trg — bi zaprl! Sedaj ni čas za to, da bi se človek vozil na vrtiljaku. Tudi Veliko opero — bi zaprl. Sedi doma pri ženi — tam je tvoja opera. Ob 9. uri zvečer bi moral vladati na ulicah popolen mir. Kdor bi prišel na ulico — čap! — že bi ga zgrabil policaj za ovratnik! — Kam? Marš domov! Prijatelj moj, jaz poznam Francoza do obisti: vzemi mu tra-la-la, vzemi Karuselski trg, kankane-šantane in postal bo najzvestejši mož pod solncem! Pa saj takrat tudi ne bo imel drugega posla kot sedeti doma in porajati otroke. Maupassanta pa še pogledati ne bo hotel več. Tako zapišite!

In tako sem zapisal.

II. Sosed na klopi v drevoredu.

Vprašal sem ga:

— S čem se pečate?

— Tako... Kupujem in prodajam različne stvari.

— In popreje?

— Da Vam povem resnico — saj to je že minilo — pri žandarjih sem služil kot provokatér.

— Hm... da, No, pa vseeno, morda mi boste vedeli povedati, na kakšen način bi se dala povečati rodovitnost na Francoskem?

— Na kakšen način? Jasna stvar!

— No, kako pa?

— Recimo, v predmestju Saint-Honoré živi mladenič, po imenu Jean. V istem predmestju pa biva tudi devica Luiza. Kaj napravim? Stopim k tej Luizi in ji rečem: Ah, mademoiselle Luiza... nekega mojega prijatelja ste ranili z Amorjevo puščico. Saj veste, kako radoveden narod so — dekleta. Takoj bo vprašala: — Ah, ah, kdo pa je to? — To je tisti Jean, ki živi v predmestju Saint-Honoré. — Začetek je storjen. — Zdaj pa stopim k Jeanu in mu rečem: Bonjour, mon ami Jean — Bonjour, pravi Jean. — Jaz ga pa dregnem s prstom v bok — Francozi imajo to radi — in mu namignem: Bonjour je že prav, bonjour, ampak povejte vi meni raje, zakaj ste strli srce neki gospodični?! — In takoj bo vprašal, kako in kaj, seznanim ju in stvar pride v tek!

— Oprostite, vi govorite o zakonu, mene pa zanima vprašanje o otrocih. Dobro poučen gospod mi je namreč pripovedoval, da pokrije Francoz, koj ko napoči večer, svoj cilinder in teče v Elizejska polja plesat kankan.

Moj znanec se je zmagoslavno zasmejal.

— Teče, pravite? Če bi bil jaz tam, ne bi tekel! Naj le poskusi! Srečam ga na ulici, prav pred njegovo hišo: Kam, mon ami Jean? — Kankan grem plesat s kokotkami. — Aha! Jaz grem pa k Vam na obisk. Vi kar pojdite, jaz bom pa posedel malo pri vaši ženi, da ji ne bo dolgčas. Ah, kako srečen človek ste, mon cher, da imate tako ženo! Te grudi, ta pleča! In nožice! Če si predstavljam, kako mora ta ženska poljubljati! — Verujte mi, po teh mojih besedah bo tekel domov kot bi kuril za njim! In lahko si predstavljate, da ne bo plesal v Elizejskih poljanah on, pač pa bom plesal jaz čez leto dni kankan pri njegovem krstu.

III. Pri poštnem uradniku Počečujevu.

Ko sem prišel k njemu in mu zastavil prvo vprašanje — dolgo ni mogel razumeti, kaj pravzaprav hočem.

Ko je končno razumel, je ves zažarel.

— Kaj storiti, da bodo imeli Francozi otroke? To je zelo priprosto! Treba je vpeljati sistem majoritetnih ugodnosti!...

— To je?

— To je tako-le: recimo, da ima nekdo enega otroka. Pa dobi na rokav en našitek, podobno, kakor jih nosijo vojaki, ki so bili enkrat ranjeni v vojski. In s tem našitkom dobi povsodi 10 odstotkov popusta. Pride v trgovino: stvar, ki velja 10 frankov, mu prodajo za 9, pride v gledišče, sede na tramvaj — povsodi mu dajo 10 odstotkov popusta. Če ima dva otroka — dobi dva našitka in ima že 20 odstotkov popusta, pri treh otrocih tri našitke in tako dalje. Če je tako pameten, da si nabavi 10 otrok — prosim! Vse dobi brezplačno: jé — ne velja nič, pije — ne velja nič, obiskuje gledišča — ne velja nič. Stanovanje zastonj, hrana zastonj...

— No, zdaj si pa zamislite slučaj, da ima nekdo 12 otrok. Po vašem bi mu morala država povrh vsega še doplačevati 20 odstotkov?

— No — ne, zakaj? Saj se mu lahko izroči posebna kolajna.

— Kaj pa oni brez otrok, in samci, ali ti ne bi uživali nikakih olajšav?

— Kaj? Olajšave? S to sodrgo bi jaz pomedel brez usmiljenja! Če bi stopil v tramvaj gospod z našitki — takoj mu mora človek brez našitkov prepustiti svoje mesto! In če pride mož z našitki v ta ali oni urad prosit za službo — takoj pošljem nastavljenca brez našitkov na cesto in na njegovo mesto — izvolite, gospod z našitki! To bi jaz izvedel — takoj! Niti dihati jim ne bi dal!

Mala deklica je pritekla v sobo in je dejala:

— Papa, Griša je zlezel na mizo, Manja ga je potegnila za nogo, pa je padel Bobiku na glavo: Kotka pa ni vedela, kako je bilo, pa je nabila mene in Liličko. Medve pa nisva nič napravili, sva samo zibali Musjo...

— Kako pa pazijo starejši? Kje je Volodja? In Kolja?

— Kolja in Volodja sta šla v kinematograf, Sonja pa bere knjigo.

— Kdo pa je vse to? sem vprašal začudeno. — Ta Kolja, Volodja, Sonja?

— Vsi so moji. Deset kričačev jih je. Samo pomislite, če bi bil jaz v Franciji... Vse bi dobival zastonj.

IV. Razgovor z malo deklico.

Ko sem šel po stopnicah navzdol, sem srečal malo deklico, očividno tudi članico rodbine Počečujeva.

— Čuješ, mala — sem jo vprašal. — Francozi nimajo otrok, kaj naj napravimo, da jih bodo dobili.

Položila je prst na spodnjo ustnico in se je zamislila.

— Ali imajo papane in mame?

— Mislim, da teh še bo nekaj.

— No, potem je pa lahko!

— Namreč?

— Poglej, to se naredi tako-le. Sediva tukaj na stopnice.

— Pa sediva. Torej?

— Najprej se mora papa grabiti za glavo in vpiti: »Kaj, še eden? Ali ne bo konca?« — Potem pride takšna ženska z neko vrečo, potem pošljejo tiste otroke, kar jih že je, k teti, in potem pa pride nov otrok. Leži, ves rudeč, in kriči kot neumen.

Objavljam tudi to mnenje, čeprav nima posebne cene. Toda izhaja od osebe, ki je s perečim vprašanjem v zvezi.

V. Samogovor.

Naposled me je zanimalo tudi moje lastno mnenje: Kako bom jaz sam odgovoril na zastavljeno vprašanje? Saj sem ipak človek, ki je v svojem življenju marsikaj videl, opazil in poskusil.

— Torej, kaj nam boste pa vi povedali o tem vprašanju, Arkadij Timofejevič — sem vprašal ter udobno sedel v naslonjač.

— Kaj bom povedal? naj Vam povem le to-le: Reštitev Francije leži v sili patriotizma. Ni jih večjih patriotov od Francozov; patriotizem je njihovo zavetišče in njihova moč.

Predstavljajte si sledeči razgovor na plesu:

— Madame, dovolite mi, da se Vam predstavim: Charles Durand. Vas smem poprositi za valček?

— Ne, hvala, odhajam že domov.

— Domov? Tako zgodaj? Ali Vas čakajo otroci?

— Ne, otrok nimam. Mož je doma.

— N i m a t e o t r o k ? Moža pa imate?

— Da.

— Hm... Čudno. Dovolite, da Vam nekaj povem natihoma. (Ji šepeče na uho.)

— Vi ste zblazneli, gospod! Kako si drznete?!

— Madame! Saj je vendar Clémenceau kategorično izjavil...

— In kaj je meni do tega?

— Madame! Vi ste Francozinja! Vendar ne boste dopustili, da čez dvajset let te umazane pruske kanalije zopet vderejo v našo prelepo Francijo in... da jih mi ne bomo mogli zapoditi, ker ne bomo imeli dovolj sil na razpolago!...

— Toda — če mi ga takrat ubijejo?...

— Madame! Smrt za domovino — je najlepša smrt. Mati more biti ponosna na takega sina!

— Ampak mož čaka name...

— Madame! Pa najsi vas čaka tisoč mož — Francija ne more čakati! Sluga! Dajte gospej plašč...

— Gospod, pozno je že...

— Madame! Bolje pozno kakor nikoli. Izvošček! Vrag te nosi! Hitreje...

— O Bog... Bojim se, da me ne boste več spoštovali...

— Madame! Kaj jaz?! Ta hip Vas bo ves narod, vsa Francija občudovala in spoštovala... Vozi vendar, udari z bičem, kanalija. Hajdi!...

Da, da. Veliko, ogromno, čudovito čustvo je patriotizem!

Dnevne vesti.

Ljubljana, dne 8. okt.

Jubilej človekoljuba in patrijota.

Dr. Edo Šlajmer praznuje danes svojo šestdesetletnico.

Po svojem znanstvenem in človekoljubnem delu, po svoji vzorni nacijonalni delavnosti je dr. Šlajmer že davno zaslužil, da ni njegova šestdesetletnica samo oseben jubilej, temveč dogodek, ki se ga sme s ponosom spominjati vsa naša javnost.

Težko je reči, če je imela Slovenija kdaj tako zaslužnega zdravnika, kakor je dr. Šlajmer. Njegove operacije so postale naravnost pregovorne in številni pacijenti iz vseh dežel bivše Avstrije so blagrovali Ljubljano, da ima tako odličnega zdravnika in tako odličen sanatorij, kakor je Leonišče, ustanova dr. Šlajmerja.

Odlične so zasluge dr. Šlajmerja na znanstvenem polju. O tem pričajo protokoli raznih mednarodnih zdravniških kongresov, katerih se je udeležil dr. Šlajmer. Pa o znanstvenem delu dr. Šlajmerja naj poroča poklicanejše pero. Mi bi opozorili le na delo dr. Šlajmerja, ki ga vrši kot profesor kirurgije na zagrebški univerzi.

Zdravnik je človekoljub in to je dokazal v najvišji meri dr. Šlajmer. Nikdar ni poznal dr. Šlajmer razlike med revnim in bogatim pacijentom, on je videl pred seboj le bolnike. Z vso ljubeznijo ga je zdravil, pa čeprav mu je bolnikova beda jasno govorila, da ne more računati na honorar. Koliko bolnikov je, ki so s solzami v očeh pripovedovali, da jim ni le dr. Šlajmer ničesar računil, temveč jim je še sam plačal zdravila in tečno hrano, da so ozdravili. Zlato je srce dr. Šlajmerja in zato je v srcih bednih vtisnjeno neizbrisno! In ko je Ljubljana imenovala dr. Šlajmerja za svojega častnega meščana, tedaj je bilo veselje v srcih vseh Ljubljančanov, ker vsi so se zavedali, da ne more imeti Ljubljana častnega meščana, če ni med njimi dr. Šlajmer.

Človekoljubi so vedno močni značaji. Med vojno je to dr. Šlajmer zlasti dokazal. Ko je bila jugoslovenska misel še skoraj nepoznana, ko so le nekateri še sanjali o svobodi Jugoslovenov, je bila dr. Šlajmerjeva hiša vsa v taboru Jugoslavije. In navzlic in kljub avstrijski soldateski, ki je preganjala dr. Šlajmerja in mu prizadejala ogromnih materijelnih izgub.

Tip tihega toda neomahljivega patrijota je bil dr. Šlajmer vedno. Kakšna bi bila naša zgodovina, da smo imeli le malo več takih patrijotov!

Dr. Šlajmerjeva šestdesetletnica je jubilej za vse človekoljube in za vse patrijote. Je to jubilej delavca, ki je posvetil vse svoje velike sile delu za druge in ki ni poznal nikdar ozirov do sebe, če je bil bližnji v stiski.

Iskrene čestitke zato dr. Šlajmerju ob njegovem ponosnem jubileju!

Iskrene čestitke pa tudi njegovi rodbini, ki je vsa prevzeta z njegovim duhom in ki je zvesta trdnjava človekoljublja in patrijotizma!

— **Načelnika dr. Goršiča** je napadel včerajšnji »Slovenec«, češ da je on z intrigami povzročil, da je ministrstvo za socijalno politiko razrešilo dva člana stanovanjskega sodišča gg. dr. Gradnika in dr. Mraka. Ko je bil drugi odsek (senat) stanovanjskega sodišča s 1 septembrom 1924 reduciran, je »Jutro« zatrobilo v svet, da je demokrat dr. Gradnik žrtev ministra dr. Behmena. To je bil čisto navaden bluff. Sedaj si je »usvojil« dr. Gradnikovo stvar »Slovenec«. Sedaj ni krivec minister dr. Behmen, ki je senat ukinil iz treh razlogov, ampak načelnik dr. Goršič, čigar glavo terja SLS že nekoliko tednov. Ugotavljamo zgoli, da je ministrstvo drugi odsek ljubljanskega stanovanjskega sodišča ukinilo po lastnem nagibu.

— **Komunist Sima Marković svoboden.** Danes je bil odpuščen iz državne moške kaznilnice v Lepoglavi bivši predsednik komunistične stranke Jugoslavije Sima Marković.

— **Občni zbor profesorskega društva** je bil v nedeljo, dne 5. oktobra. Občnega zbora se je udeležilo nad 60 članov iz vse Slovenije. Dr. Korun je poročal o uspehih organizacije v minulem letu. Zanimiva je bila razprava o »Pomožnem fondu«, ki je bil ustanovljen glasom sklepa splitskega kongresa letos. Iz tega fonda bi se delile nagrade profesorjem, ki delujejo v stanovski organizaciji, ustanavljala bi se razna gospodarska podjetja itd. Prvotno so nameravali ustanoviti v Beogradu »Privredno zadrugo«, v katero naj bi plačal vsak član delež 1500 Din in sicer v teku 5 let. V Splitu so nato pristali le na ustanovitev »Pomožnega fonda« z istimi prispevki. Delež 1500 Din se po smrti člana društva izplača njegovi rodbini. Obresti deležev bi v petih letih pokrile članarino, kar bi olajšalo društveno upravo. Občni zbor je sklenil, da se prično takoj pobirati prispevki za »Pomožni fond«, vendar ostane nabrani denar v Ljubljani in ga bo upravljala ljubljanska sekcija. Za slučaj izstopa, se delež članu vrne. V novi odbor so bili izvoljeni: predsednik dr. Korun, podpredsednik Hočevar; odborniki: dr. Dolar, Kranjc, Prezelj, Pavlič, Vacaz, Vrhovnik, Zaletel; namestniki: dr. Strmšek, Volavšek, Maselj, dr. Peterlin; nadzorstvo: dr. Beuk, Lovše in Mazi. — Pri slučajnostih se je obravnavalo vprašanje honorarja za nadure.

— **Železničarjem!** V četrtek, dne 9. t. m. se vrši ob 19.30 v Rokodelskem domu seja skupnega odbora vseh žel. organizacij (odbora za nastavljeno osobje in odbora za delavce). Spored: Določitev delegatov za anketo glede delavskega pravilnika, ki jo je sklical g. minister Sušnik za 16. t. m. Vsi člani obeh navedenih odborov naj se seje gotovo udeleže; če le mogoče, naj pridejo na sejo tudi predsedniki posameznih organizacij.

— **Približal se je 10. oktober** — zgodovinski dan koroškega plebiscita, ki ne bo ostal nikdar pozabljen v naši zgodovini in ne v bodočnosti. Slavijo ga Nemci in pripravljajo — kakor poročajo listi — že tedne velike slovesnosti. Tudi mimo nas ne bo šel in ne sme iti ta dan nikdar brez spomina. Čeprav slavijo Nemci ta dan kot svojo zmago, je plebiscit tudi za nas mejnik v zgodovini vstajenja koroških Slovencev, ki so pričeli novo življenje in ki so prepričani, da bodo prejkoslej združeni živeli s svojimi jugoslovenskimi brati. »Gosposvetski Zvon« priredi v ta namen — kakor vsako leto — spominski večer s skioptičnim predavanjem in predgovorom o Koroški dne 10. oktobra t. l. v Mestnem domu ob pol 8. uri zvečer. Vsakega narodno čutečega Slovenca dolžnost je, spomniti se naših neodrešenih koroških bratov tega dne in pokazati, da naša narodna zavest in domovinska ljubezen še živi in nikdar ne ugasne.

— **Ljubljanski odsek Društva učiteljstva meščanskih šol** zboruje v soboto, dne 18. t. m. ob 9. uri dopoldne v Ljubljani na I. dekliški mešč. šoli. Dnevni red: 1. Staroslovenščina (A. Smrdel). 2. Poročilo o razstavi v Beogradu (M. Sodnikova). 3. Meščanske šole in strokovno šolstvo (R. Pečjak). 4. Pravne razmere mešč. šol. učiteljstva (L. Primožič). 5. Bolniško zavarovanje učiteljstva (A. Lajovic). 6. Slučajnosti.

— **Vseljevanje in narast prebivalstva v Avstraliji.** Število prebivalstva v Avstraliji stalno raste. Po vesteh statističnega urada je v zadnjem letu narastlo število prebivalstva za približno 300.000 in sicer na 5 milijonov 700.000. Večji del tega narasta je pripisati vseljevanju. Lani je prosilo in dobilo 83 izseljencev iz naše kraljevine avstralsko državljanstvo. V minulih mesecih se je dvignilo število naših izseljencev v Avstralijo in Novo Zelandijo. V mesecih juniju, juliju in avgustu se je izselilo v ti dve državi 406 oseb iz naše države, med tem, ko znaša število izseljencev iz leta 1923 v vsemu 135 oseb.

Ljubljana.

l— **Umrl** je v Ljubljani g. Adolf Reich, ustanovitelj in lastnik znane tvornice za pranje, barvanje in čiščenje oblek. Pokojni g. Reich je bil v Ljubljani ugledna osebnost, ki si je, dasi rodom Nemec, s svojim ljubeznivim nastopom, vzgledno pridnostjo in podjetnostjo pridobil spoštovanje meščanov. Reichova pralnica je danes prva med podjetji te vrste v Sloveniji in ima na več krajih svoje podružnice, med drugimi tudi v Zagrebu. Bodi ohranjen marljivemu možu blag spomin!

l— **Tatvine.** V noči od 6. na 7. je bilo zopet vlomljeno v trafiko Josipa Kranjca v Prulah. Ukradenih je bilo cigaret, tobaka, vžigalic in drugih malenkosti za 345 Din. Topot vlomilec torej ni imel posebne sreče. Pripominjamo, da je bil to v prav kratkem času ravno tretji vlom v omenjeno trafiko. — Leopoldina Laznik je naznanila na policiji, da ji je bilo 7. med 11. in 18. uro ukradenih iz zaklenjega stanovanja iz cigaretne škatlje 385 Din. Stanovanje je našla zaklenjeno. Slučaj je torej nekoliko zagoneten.

l— **Elitni kino Matica.** To naše najnovejše, moderno kinopodjetje je našlo že takoj prve dni v občinstvu odziv. Razkošna oprema, umetniško izvedena ornamentika, prvovrstni orkester, prekrasne filmske slike in zmerne cene, vse to je te dni privabilo množice občinstva k predstavam. Pohvalno je treba omeniti interes naše inteligence za to, v resnici velikomestno podjetje. Od čistega dobička prejemata svoj delež Jugoslovenska Matica in Filharmonično društvo. Prikazujejo se prvovrstni moderni filmi, katerih globoka snov je zajeta iz modernih romanov svetovnih pisateljev. Obisk Kina Matica priporočamo občinstvu kar najtopleje.

l— **Kdo je našel?** Tapetnik Peter Korak je izgubil na cesti od Kreditne banke, po Prešernovi ulici do Križank potno legitimacijo, vidirano za Nemško Avstrijo ter nekatere osebne dokumente. Pošten najditelj se naproša, da najdene papirje odda v našem uredništvu.

l— **Pevski zbor Glasbene Matice.** Ponovno opozarjamo, da so vaje za soprane v sredah in petkih, za alte v torkih in četrtkih, vedno ob 18.15; za tenorje v torkih in četrtkih ter za base v sredah in petkih, vedno ob 20. uri. Ker se vadijo sedaj tudi moški zbori, je osobito za tenorje in base redna in točna udeležba nujna! V pondeljek, dne 13. t. m. od 19.30 do 21. zborova šola, ki bo potem vsak pondeljek ob teh urah!

l— **Pleseni odsek »Atene«** sprejema prijave še v soboto 11. oktobra od 3. do 4. ure popoldne v ortopedskem zavodu na »Mladiki«. Prva plesna ura v pondeljek 13. oktobra ob 6. uri istotam.

l— **Telovadni tečaj za otroke »Atena«** prične z redno telovadbo v četrtek 9. oktobra v licejski telovadnici. Pouk vsak pondeljek in četrtek od pol 6. do pol 7. ure zvečer. Vpisnina Din 3.—, mesečnina Din 15.—. Prijave se sprejemajo še nadalje istotam.

l— **Gostilna, kavarna »Central«.** Danes koncert. Toči se prvovrsten cviček, jeruzalemec in bizeljčan. Cene solidne. Za mnogobrojen obisk se priporoča Štefan Miholič, kavarnar.

l— **Kavarna Jadran.** Vsak večer damski koncert. Postrežba točna, cene zmerne. Za obisk se priporoča Zima, kavarnar.

l— **Zavijte vendar k »Nestljnu«** na Tržaški cesti, ker tam Vam ne bo dolgčas, četudi ste slabo razpoloženi! Postrežba, vino, gorka in mrzla jedila, vse to Vam nudi »Nestelj« po najsolidnejših cenah.

OBLEKE NA OBROKE
O. BERNATOVIC
MESTNI TRG 5

Maribor.

Spominski shod 4. obletnice koroškega plebiscita priredi v soboto 11. t. m. ob 20. v vestibilu Narodnega doma mariborski oblastni odbor Orjune. Nastopilo bo več govornikov, med njimi tudi zastopnik v Mariboru živečih koroških beguncev.

Zdravstveno stanje ge. Bukšekove se boljša in bo kmalu toliko okrevala, da bo mogla nastopiti na odru v glavni vlogi v novi Bevkovi drami »Kajn. Premijeri bo prisostvoval tudi avtor sam, ki živi v Gorici.

Nov abonement marib. gledališča. Mar. gledališče je v začetku gledališke sezone izdalo 3 skupne in 1 ločen abonement samo za glasbena dela. Sedaj pa je izdalo še en skupni abonement, tako da so 4 skupni in 1 ločen (E) abonement samo za glasbena dela. Na novo je angažiran g. Silvester Škerlj.

Aretacije. Policija je v zadnjih 24 urah aretirala 6 oseb: 2 zaradi beračenja, 1 radi tatvine, 1 radi razgrajanja, in 1 radi pijanosti. Prijav je prejela policija 12.

Tatvina kolesa. Rudolfu Lačniku iz Studencev je bilo ukradeno kolo znamke »Erika« vredno 2500 Din.

Tatvina. Ključavničarju L. S. v Danjkovi ul. je včeraj nekdo iz nezaklenjene kuhinje ukradel raznih kuhinjskih predmetov. Policija storilca pridno zasleduje.

Fantovski pretep. V soboto so se stepli fantje na Pesnici pri Mariboru. 25-letni hlapec Fr. Lederer je pri tem dobil nekaj poškodb na glavi in si pretresel možgane. Prepeljan je bil v bolnico.

Izsleden tat. Predčasno je bilo tovarnarju vozov ukradeno razno blago. Te dni pa je policija izsledila tatu v osebi nekega A. T., ki je bil oddan mariborskemu sodišču.

Policijska kronika. V zadnjih 24. urah je policija aretirala 1 osebo radi tajne prostitucije in prejela 7 prijav.

Ptuj.

OBČINSKE VOLITVE V PTUJU.

Nemci so prišli z barvo na dan. Lista »domače« gospodarske stranke kaže, da so v njej združeni sami izraziti nemški nacijonalci, bivši Ornigovi pristaši in priganjači, zastopniki ptujske šnopsarije in izrazitega štajerčijanstva, ki je napravilo toliko zla med našim narodom.

Med drugimi janičarji se posebno postavlja Saischegg (tudi Zajšek), ki je romal s čevljarskimi mojstri dne 6. t. m. na Ptujsko goro in jim razkladal, kako bo v Ptuju, ko bo on občinski svetnik, če ne še kaj več.

Za enkrat prinašamo imena te »domače« gospodarske stranke, ki bo skrbela v bodočem občinskem svetu za ptujsko gospodo oziroma nemškutarijo.

Domačinov Ptujčanov na isti ni. To pribijemo. Nedelja 19. oktobra pa bo pokazala, kdo je v Ptuju domačin.

Domača gospodarska stranka.

1. Steudte Ivan sen., posestnik. 2. Pirich Pavel, tovarnar. 3. Dr. Fichtenau Sikst, odvetnik. 4. Spruschina Valerijan, mehanik. 5. Seischegg (tudi Zajšek) Vincenc, čevljar. 6. Hoinik Franc sen., trgovec. 7. Fürthner Josip, pek. 8. Ernst Ferdinand, gostilničar. 9. Ribič Rudolf, trgovec. 10. Damisch Ervin, knjigovodja. 11. Nekola Konrad, brivec. 12. Vessely Karl, gostilničar. 13. Miloschitsch (tudi Miložič) Friderik, mizar. 14. Schwab Egon, trgovec. 15. Scheichenbauer Otmar ključavničar. 16. Slawitsch (tudi Slavič) Leopold, trgovec. 17. Behrbalk Leo, lekarnar. 18. Reich Ignac, gostilničar. 19. Tamm Vincenc, kovač. 20. Machalka Franc, trgovec. 21. Dr. Sadnik Raimund, odvetnik. 22. Pum Jurl, trgovski pomočnik. 23. Omuletz (tudi Omulec) Ivan, slikar. 24. Saria Otmar, trgovec. 25. Steudte Hans ml., sodar. — Predstavnik liste: Kersche Herman.

Namestniki:

1. Blanke Viljem, trgovec. 2. Murko Kajetan, trgovec. 3. Dr. Metzler Franc, zdravnik. 4. Strohmayer (tudi Stomajer) Ivan, posestnik. 5. Tognio Juli ml., poslovodja. 6. Kazimir Josip, trgovec. 7. Murko Ljudevit, mizar. 8. Peserl Viktor, gostilničar. 9. Vrečič Karl, trgovec. 10. Steinbrückner Ivan, kontorist. 11. Gröbner (tudi Grebner), posestnik. 12. Kersche Herman, nadoficijal v p. 13. Kukowetz (tudi Kukovec), Alojz, posestnik. 14. Heller Hugo, trgovec. 15. Petrovič Otmar, slikar. 16. Zechner Ferdo, potnik. 17. Molitor Rudolf, mag. pharm. 18. Dasch Ernst, puškar. 19. Wegschalder Fritz, posestnik. 20. Zselezen (tudi Železen) Štefan, trgovec. 21. Dr. Kalb Adolf, bančni uradnik. 22. Rojko Viktor, čevljar. 23. Murschetz Josip, kamnosek. 24. Kasper Karl, posestnik. — Namestnik predstavnika liste: Scheichenbauer Otmar.

Sokolstvo.

Gorenjska sokolska župa javlja svojim društvom, da predava starosta mariborske župe br. dr. Ljudevit Pivko v soboto, dne 11. oktobra t. l. ob 20. uri na Jesenicah v društveni telovadnici o predmetu: »Sokolstvo in narodno osvobojenje« in v nedeljo, dne 12. oktobra t. l. ob 10. uri na Javorniku, o predmetu »Naši dobrovoljci«; sosednja društva se vabijo, da se predavanja udeleže.

Sport.

HAŠK (Zagreb) : Ilirija. V nedeljo 12. t. m. gostuje v Ljubljani nogometno moštvo Hrvatskega Akademskega Š. K. iz Zagreba. Za protivnika ima našega prvaka SK Ilirijo. HAŠK je zavezan nastopiti s kompletnim I. moštvom, ki se nahaja v zadnjem času zopet v nekdanji izvrstni formi, v kateri je opetovano doseglo prvenstvo Hrvatske in predstavljalo poleg Gradjanskega SK vedno najmočnejšega reprezentanta jugoslovenskega nogometa v mednarodni konkurenci.

Za kratek čas.

Napačno razumel.

Nekdo se je pritožil svojemu prijatelju, da še vedno ni dobil nobenega otroka. Prijatelj mu priporoči kopališče F., kjer ordinira neki zelo spreten zdravnik. Po daljšem času sta se prijatelja zopet srečala. In zopet se je oni pritožil, da je bil v kopališču, da so mu ženo trije zdravniki preiskali, da ga je vse to stalo veliko denarja, a otrok ni, pa jih ni.

»Mar si bil tudi ti v kopališču?«, ga osupio vpraša prijatelj.

»Se razume, da sem bil.«

»Tepec, mar sem Tebi svetoval da pojdi v kopališče?« (Koprive.)

Gospodarstvo.

Vprašanje sladkorja.

V zadnjih dneh se o ničemur toliko ne piše, kakor o sladkorju, vendar s tako majhnim poznanjem stvari, da je nastala že prava zmeda.

Pred vojno je bilo opažati v sladkorni industriji hiperprodukcijo in so bile tovarne sladkorja v ostri medsebojni konkurenci. Tekom vojne pa je produkcija sladkorja znatno padla, posebno, ker so bila vsled tega posejana manjša zemljišča in je bilo precej tovaren uničenih, se je po vojni pojavilo pomanjkanje sladkorja. Od vseh evropskih držav je imela Češkoslovaška republika, kjer je bilo 90% sladkorne industrije cele bivše avstroogrske monarhije, zadostno količino sladkorja, da je še lahko izvažala znatne količine sladkorja v sosednje države, ker je veliko pripomoglo k dvigu in utrditvi češke valute.

Tekom let se je to stanje malce spremenilo. Vse države, kjer je mogoča kultura sladkorne repe, so se pričele bolj in bolj baviti z njenim nasajanjem tako, da sedaj produkcija sladkorja postopno narašča. Zemlje, ki so bile poprej pasivne v sladkornem oziru, pričenjajo pomalem zadoščati svojim lastnim potrebam in postajajo sposobne tudi izvažati. Tako se je zgodilo v Franciji, potem v Nemčiji, Madžarski itd.

In tudi pri nas.

Čeprav ima naša zemlja ugodne predpogoje za nasade sladkorne repe, se je vendar sladkorna industrija počasi razvijala zaradi velikega rizika, ki je vladal pred vojno v tej stroki. Vendar se je dvignila tako visoko, da producira za doma potrebno količino in eventuelno še nekaj več, kar bi prišlo v poštev za izvoz. Da se to doslej ni dogajalo, je zakrivilo nezadostno sejanje repe. In to iz tega vzroka, ker naš narod ni bil navajen te kulture in se tovarne same niso dovoljno prigale, da bi zvišale produkcijo sladkorja. To leto pa se je doseglo tudi to. Tudi pri nas so posejali tako velika zemljišča s sladkorno repo, da bodo tovarne lahko pokrile domače potrebe in bo preostala še precejšnja količina za izvoz.

S tem rezultatom bi bili lahko popolnoma zadovoljni, vendar se pojavlja nova skrb: sladkorna kriza. Pojavlja se skoro podobno stanje, kakor je bilo pred vojno. Produkcija sladkorja je v državah okrog nas tako narasla, da te ne krijejo samo svojih potreb, pač pa delajo tudi za izvoz. In razvila se bo zopet težka medsebojna borba in konkurenca.

S stališča konzumenta bi bila ta borba dobrodošla, ker znači padec cen tega, za življenje tako potrebnega produkta. Toda s stališča splošno narodnega gospodarstva je treba motriti ta položaj docela drugače, kakor navaden konzument.

Naša sladkorna industrija je še mlada in finančno preslabo fundirana, da bi se lahko spustila v boj z jačjo industrijo. Vsled hiperprodukcije sladkorja bodo brezdvomno padle cene sladkorja in naše tovarne bodo prisiljene znižati odkupno ceno sladkorne repe. To znižanje bo pa povzročilo, da se bo kultura sladkorne repe, ki jo je bilo mogoče dvigniti le z visokimi cenami repe, zmanjšala, da ne bodo tovarne več dobile zadostne količine in z njim tudi konzument ne. Tovarne ne bodo več sposobne zadostiti domačim potrebam in navezani bomo zopet na uvoz inozemskega sladkorja, od katerega smo se komaj emancipirali.

Vodilni faktorji naše gospodarske politike ne smejo biti vsled tega indiferentni napram resnemu stanju naše sladkorne industrije. Treba je pravočasno podvzeti potrebne mere, da se omogoči naši mladi sladkorni industriji razcvit. Sladkorniki bodo težko pripravili poljedelce do tega, da bi znižali pogoje za sejanje in odkup repe, ker bi se sami s tem podali v nevarnost, da bi ostali brez zadostne količine repe. In da se jim vendar omogoči sposobnost za konkurenco z inozemstvom, kar se tiče cene pri nas in eventuelno pri izvozu, je treba iskati način, da se jim s strani države omogoči cenejša produkcija.

× **Dobave.** Dne 3. novembra t. l. se bodo vršile naslednje ofertalne licitacije: pri intendanturi Vrbaške divizijske oblasti v Banjaluki glede dobave 365.000 kg sena in 265.000 kg slame; pri ravnatelstvu državnih železnic v Ljubljani glede dobave medenih drogov in medene pločevine; pri ravnatelstvu državnih železnic v Zagrebu glede dobave konoplje za mašenje; pri ravnatelstvu državnih železnic v Sarajevu glede dobave jeklenih tračnic ter glede dobave potrebščin za tir, skretnic in delov skretnic. — Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Dopisi.

Trbovlje. Pretekli četrtek je bilo pri nas zborovanje vseh strank za postavitev novega gerenta s sosvetom. Zborovanja se je udeležilo 7 strank, ki so se združile v enoten blok in sestavile sledečo listo gerentskega sosveta: Od SSJ Jaka Klenovšek, poslovodja, Ivan Krušič, strugar, Franc Rinaldo, kovač; od NSJ Gorjanc Jože, strojnik, Gunšek Franc, rudar, Alojzij Kerše, trgovski sotrudnik; od SLS Panin Anton, krojač, Gustav Jordan, ključavničar, Ahac Rudolf, kmet; od KDOZ Miloš Rozin, kleparski mojster, Velkavrh Jože, učitelj, Miha Koren, zlatar; od NRS Karol Omrzu, učitelj, Ivan Potrata, strojnik, Ernest Šušnik, kmet; od NSS Jože Letnik, oskrbnik bolnice, Ivan Zupan, kmet, Pavel Dornik, rudar; od SKS Ivan Pust, kmet. — Lista je bila poslana v potrditev velikemu županu, ki naj imenuje izmed navedenih sosvetnikov novega občinskega gerenta. Novi gerentski sosvet si je nadel nalogo, da čimpreje izvede občinske volitve. Ob tej priliki moramo konstatirati, da je vsem strankam v prvi vrsti na tem, da delujejo za povzdigo in procvit občine. V skupnem delu za dobrobit občine odpadejo strankarske strasti in medsebojni prepiri. Trbovlje, kot tretja največja občina v Sloveniji, prehajajo na zdravo, moralno trdno podlago. — V pondeljek, dne 6. t. m. je bil pogreb ravnatelja Trb. prem. družbe ing. Heutmanna iz Zagorja. Takega sprevoda Trbovlje še niso videle. Iz Hrastnika in Zagorja so prišli rudarji, ki so svojega ravnatelja spremili na zadnji poti in ga položili v njegovo rodbinsko grobnico.

Dipl. agr. A. JAMNIK, Ljubljana,
Selenburgova ul. 7. I. nadstropje
(nasproti glavne pošte)
je otvoril svoj
„Agrarni biro“.
Vsakovrstni kmetijsko strokovni, gospodarski in komercijalni nasveti ter pomoč (tudi strokovni pouk glede izročanja kmetij in določanja dot), kalkulacije, proračuni, pouk v kmet. davčnih zadevah, preskrba vsakovrstnih kmet. potrebščin, vseh vrst strojev za ročni in motorni pogon (benc., elektromotorji, parni stroji, stroji za izrabo vodnih sil, motorji na veter) zelo ugodno in carine prosto, pomoč pri vnovčevanju kmet. pridelkov in izdelkov, plemenske, delovne in klavne živine, industrijalizacija kmetijstva, organizacija eksporta, zveze z inozemstvom, gospodarske uredbe, kmetijski knjigovodstveni pouk), lasten knjigovodstveni sistem), izvedeniška mnenja, cenitve, rastlinozdravniške ordinacije itd. — Pismenim vprašanjem splošnega kmet. strokovnega značaja je za (splošen) odgovor priložiti 22 Din (8 lir), za večje specialne odgovore in nasvete velja poseben cenik. Dopisom, ki se tičejo nabav, vnovčevanja ali trgovinskega posredovanja Agrarnega biro-a, je za odgovor priložiti samo 2 Din. Vsi posli se obavljajo hitro in solidno.

Ali ste že zahtevali dva lista brezplačno na ogled? Storite to še danes? Uprava »Preroda« in »Mladega junaka«, Ljubljana, Poljanski nasip 10.

Sodišče.

§ 516 k. z.

Radi prestopka javnega pohujšanja je bila obsojena v tajni obravnavi nekoliko patološka Primorka Blaškova na 8 dni strogega zapora, ker je zmerjala in žalila Elizabeto Kastelicevo, brivčevo ženo, Julijano Skapinovo, kontoristinjo in Franca Kastelica, brivca na dvorišču Kolizeja in v poslopju samem vpričo več ljudi, odraslih in otrok — deloma tudi potom otrok — že dolgo časa z najbolj obscennimi besedami, ki pa so bile — mimogrede omenjeno — tudi tako originalne, da je prav škoda, da ne spadajo v javnost. — Po obravnavi razmota obdolženka ovoj, v katerem je prinesla razna »corpora delicti«, ter začne: »Sedaj bom pa nekaj druzega povedala ... tu je ključavnica moje drvarnice. V to drvarnico je bilo vlomljeno, ter so bila drva ukradena ... tu je ...« Sodnik jo prekine: »To je druga stvar. Ako se Vam je zgodila kaka krivica, napravite ovadbo. Danes to ne spada sem. — Ste že opravili.« — Priče se smejejo, ter pravijo: »Smešno, česa nas hoče ta ženska dolžiti!« Sodnik: »Ste že opravili vsi. Ampak Blaškova, to Vam povem: Dobili ste samo osem dni strogega zapora, ker še niste bili nikdar kaznovani — prihodnjič dobite cel mesec!« Blaškova: »A, tako, gospod sodnik?! — Kdo bo pa za moje otroke skrbel, če bom jaz kar cel mesec noč in dan na sodniji?« — Sodnik: »Bo že kdo drugi skrbel. Kar pojdite!«

STRAŽNIKA JE HOTEL PODKUPITI.

Generalia: Sernec Josip, oženjen, posestnik na Rudniku št. 10.

Sodnik: »Vi ste hoteli pa stražnika podkupiti ...«

Obdolženec: »Ni res, rekel sem samo, da lahko takoj plačam, ako treba.«

Sodnik: »Ovadba pravi, da ste se vozili s kolesom brez luči. Ko Vas je stražnik radi tega ustavil, ste mu ponujali denar ...«

Obdolženec: »Ne, nisem rekel, da mu kaj dam —, sam prašov sm, kolk bo kaštal, k' še nism mov nikol s policijo pa sodnijo opravt'. Vozil sem se pa res brez luči, ampak poglejte, kako me noga boli! (Privihа hlače do čez koleno in pokaže rdečo in zateklo nogo.)

Sodnik: »Naj pride priča Alojzij S., policijski stražnik.«

Priča izpove: »V Gradišču sem ga vstavil, ker je vozil zvečer brez luči. ‚Uzamem nacionale gor in mu povem, de zato, ker ogroža osebnost varnost.‘ Nato pa on: Gospod stražnik, bodite pametni ... tu sva sama ... tu imate dvajset dinarjev. Jaz odgovorim: Kaj pa mislite?! — Ponudi mi trideset dinarjev in reče: ‚Nate‘ trideset dinarjev; več Vam pa ne dam, magari, če plačam potem sto ali pa tisoč dinarjev kazni ...«

Sodnik: »Ali je imel denar v roki?«

Priča: »Ne, denarnico je imel, in denar mi je ponujal.«

Obdolženec: »Ni res. Morate pošteno govoriti!«

Sodnik: »Pustite pričo govoriti.«

Priča: »Tako je bilo, kakor sem izpovedal... da, dejal je »magari če plačam potemsto dinarjev ali pa' tisoč, saj imam dosti.« Ko sem mu nato odgovoril, »da bo že pri sodniji ‚zgihal' —« je pa začel, da je kmet itd.«

Sodnik: »Dobro... Sernec, 200 Din globe boste plačali; če ne boste mogli, boste pa štirі dni zaprti — ker ste hoteli stražnika podkupiti (311 k. z.), glede tega, da ste vozili brez luči, ste pa oproščeni, ker osebna varnost ni bila ogrožena.«

ČE SE DVA PRIJATELJA DELAVCA MALO SKREGATA.

Sodnik: »Torej Albin Jager, vi ste Josipa Kolarja z lopato?«

Obdolženec: »Nisem ga.«

Sodnik: »Ali ga res niste? Bolje je, če po pravici poveste, bo manjša kazen.«

Obdolženec: »I, sevede ga nism.«

Dokazovanje. Priča Josip Kolar: »Za eno lopato sva se pliva. Pa ni blo nč hudga, jest ga nism naznanu. Pulcija je dala sama od sebe naprej. Ko sm šu domu, me je viška pulcija uprašala, kaj de sva mela z Jagrom. E, sm reku, nč hudga. Mal sva se sporekla pa mal rukala. K je ovadba pršla, sva šla še skupi na pulcijo, pa sva rekla, zakaj so naprej dal. Ni me udaru, sm biv scer mal opraskan na rok, pa na morm trdet, da b me biv ravn on puškodvov. Zato na zahtevam nčesar od nega.«

Sodnik razglasi oprostilno sodbo in prijatelja zapustita dvorano, zadovoljno smehljaje se.

KOZAREC VINA JI JE IZLIL V OBRAZ, KER NI HOTELA PITI OD NJEGA.

Zapisnikar: »Ivan Peček... ga ni.«

Upravitelj državnega pravdništva predlaga uporabo § 459. k. p. r. (kontumaciranje).

Sodnik: »Pokličite Ano Franko!«

Ana Franko, 30 let stara, samska natakarica, Komenskega ulica št. 36, pride.

Sodnik: »Obleko vam je pokvaril, kajneda?«

Priča: »Da, da, obleko, srajco, moderc in vse.«

Sodnik: »Je bil vinjen?«

Priča: »Vinjen že ni bil, ko je v gostilno prišel.«

Sodnik: »No, policija pa pravi, da je razgrajal, torej je moral biti vinjen.«

Priča: »Ja, posebn pjan ni biv, če je prov razgrájov, pa še za stov prjev pa hotu mene udart.«

Sodnik: »Pa zakaj je bil tako hud?«

Priča: »Zato, ker sem rekla, da tega ne pustim, ko je vrgel kozarec vina v mene, da sem bila čisto mokra.«

Sodnik: »Torej kozarec vina je vrgel v vas? Ali samo vino, ali tudi kozarec?«

Priča: »Sam vin je prletu. Vsa sm bla mokra, po obraz in povsod.«

Sodnik: »Pa zakaj je to storil?«

Priča: »Ja, jest na vem. Drug so rekl, de zato, k nism hotla pit od nega. Pa od enga tacga sploh ne morm pit. — Skoz lístke je pršov prepir, k jh niso hotl uzet. Cela obleka je bla črna od vina, pa srajca tud, pa modrc tud, pa use, do tle dol sm bla mokra (pokaže skoro do kolen).«

Sodnik: »Pa ste dali obleko oprat?«

Priča: »Sm jo dala.«

Sodnik: »No, in so šli madeži ven?«

Priča: »Tisto že.«

Sodnik: »Ali imate kaj škode?«

Priča: »Ja, saj tist, kar sm mogla plačat za prat.«

Sodnik razglasi oprostilno sodbo, ker za § 468. k. z. potrebni »dolus« ni dokazan.

Lastnik:
Konzorcij »Narodnega Dnevnika«.
Glavni in odgovorni urednik:
Železnikar Aleksander.
Tiska »Zvezna tiskarna« v Ljubljani.

122

Edgar Rice Burroughs:

TARZANOVE ŽIVALI

Kaj ne poznate nobenega usmiljenja? Kaj nimate niti iskrice sočutja? Povejte mi, kje je on? Je sploh na krovu? Prosim vas, če imate sploh še kaj srca, vrnite mi otroka!«

»Nič se vam ne zgodi, če bodete poslušali moje ukaze,« je odvrnil Rokov. »Sploh ste pa vi sami krivi, da ste tu. Ugotavljam, da ste prišli prostovoljno. Posledice bodete nosili sami.«

Mrmral je še nekaj, ne da bi ga slišala, kakor: »Za vraga, takšno srečo imam res samo jaz lahko...« Potem je šel na krov in skrbno zaklenil vrata za seboj. Bila je ujeta. Več dni ga sploh ni videla. Resnici na ljubo bodi povedano, da Rokov ni mogel prenašati vožnje po morju in ker se je »Kincaid« že od početka boril z razburkanim morjem, je Rus ležal v svoji kajuti.. Morska bolezen ga je pošteno mučila.

Ta čas je videla le eno in isto osebo: kuharja »Kincaida«, malo prijetnega človeka, ki je prinašal jedi. Bil je Šved in se je imenoval Sven Andersen. V njegovih malih, modrih očeh je plapolal zmirom nekak nemir, ki je prehajal na cel pojav. Mačja je bila njegova hoja in ta vtis se je ojačil, ker je imel vedno kuhinjski nož za predpasnikom. Zraven je bil umazan od nog do glave. Nož je bil nekak znak njegovega poklica. Nikdar se ni mogla ubraniti te misli, da bi bilo le majhnega povoda treba, pa bi se njegova nedolžnost spremenila v zlobo.

Dasi je bil večjidel čmeren, se mu je vendarle vedno rahlo nasmehnila. Tudi na par besed zahvale ni pozabila, kadar ji je prinesel slabo jed, ki jo je večkrat vrgla v morje, komaj so se vrata zaprla za njim. Dvoje vprašanj je ubogi Jani tekom dolgih, mučnih ur neprestano ležalo na srcu. Kje je pač njen Tarzan in kje ubogi otrok. Bila je prepričana, da je dete na ladji, če je še živo. Toda Tarzan? Kako bi bil še živ, tu, kamor je zašel kakor v pravo peklensko kuhinjo?

Saj je dobro vedela, kako neskončno sovraži Rus njenega moža in le tako si je znala razlagati, zakaj so ga zavlekli sem: Tu so ga imeli v pesteh. Maščevanje, maščevanje, ta beseda je odločala; saj se je drznil križati Rokova pota in ga ovirati pri njegovih zlodejstvih; on edini bi bil zmožen vrniti Rokova francoskim ječam.

•

Tarzan je ležal v svoji umazani ječi. Če bi mogel slutiti, da je njegova žena izročena isti usodi, v kajuti, baš nad njim!

Tudi njemu je isti Šved prinašal jedi. Vendar ni mogel od tega moža ničesar izvedeti, kadarkoli je pričel ž njim razgovor. Najprej je hotel izvedeti, če je otrok na krovu. Toda na vsa podobna vprašanja je dobil isti odgovor: »Se bo že še pravočasno izvedelo. Nikar tako burno!«

Tako je Tarzan po par poskusih prenehal vpraševati.

Tedni so bili kakor meseci, mali parnik je plul enakomerno naprej in pred obema ujetnikoma je stalo nemo, veliko vprašanje: kam? Kako dolgo še? Enkrat so nalagali premog. Vrgli so sidra. Toda čez par ur je ladja zopet rezala valove, kakor bi plula v večnost...

Še enkrat je Rokov prišel pogledat Jane, odkar jo je zaprl v malo kajuto. Prišel je shujšan in vdrtih oči. Da, morska bolezen! Hotel je izsiliti od nje tudi neki podpis. Zahteval je, naj napiše šek na veliko vsoto in v plačilo ji je obljubil varno vrnitev na Angleško, namreč za njeno osebo.

»Le če mi garantirate to za mojega moža, za otroka in zame,« je ona takoj odvrnila. »Potem dobite dvakrat toliko v zlatu, drugače pa niti vinarja, niti v sanjah.«

»Dali bodete, kar zahtevam, razumete!« In z naraščajočo besnostjo je nadaljeval: »Ali — nihče od vas treh ne bo stopil nikdar več na trdna tla, niti med divjake.«

»Jaz bi vam vendar ne mogla zaupati,« je odvrnila ona. »Kako tudi? Saj nimam niti najmanjšega poroštva, da vi ne bodete kratkomalo spravili denarja v žep in brezobzirno storili to, kar se vam bo zdelo.«

Na te besede je odgovoril le sledeče: »Zahtevam, da to storite, kar vam ukazujem.« Potem se je obrnil, da bi odšel.

»Toda pomnite: Vašega otroka imam v svoji oblasti. Dobro: če ste pripravljeni poslušati stokanje tako majhnega, do smrti mučenega bitja, svobodno! Potem se bo lahko dete — v ostalem vaše dete — zahvalilo za svoje muke vaši trmoglavosti!«

»Ne, nikdar!« je kričala. »Vi..., vi...! Taka neizrečena surovost in krutost...!«

»Jaz in krut?« je odvrnil on. »Vi ste kruti, edino vi, ker hočete, da je odvisna usoda vašega otroka od vašega denarja.«

Jane je vpisala veliko vsoto in dala Rokovu šek s podpisom. V njegovem obrazu se je zrcalilo zadovoljstvo, ko je mlaskaje zapustil kajuto.

Drugi dan so odprli pokrov nad Tarzanovo glavo; pri odprtini, skozi katero je lila luč, se je pojavila Pavlovičeva glava.

»Ven!« je ukazal Rus. »Toda pozor! Pri najmanjšem napadu name ali na koga drugega, bodete ustreljeni!«

Urno se je zavihtel opičji človek na krov. Šest mornarjev, oboroženih s puškami in samokresi je stalo malce vstran v polkrogu okraj njega. Pavlovič je stopil tesno k njemu.

Tarzanovi pogledi so iskali Rokova. Saj je moral biti na krovu. Vendar zaman. Nikjer ga ni odkril.

Josip Peteline
Ljubljana, Sv. Petra nasip 7.
Priporočam na veliko in malo galanterijo, nogavice, razne sukance, gumbe, čipke, vezenino, kravate, srajce, sprehajalne palice, krojaške in čevljarske potrebščine.
Najnižje cene! Postrežba točna!

NOVOSTI
za
damske plašče in jopice
Sealskin, pliš, astrahan in krimer priporoča v veliki izbiri tvrdka
A. & E. SKABERNE
Mestni trg 10 — LJUBLJANA — Mestni trg 10

MERAKL
BOJE, MASTILA, LAKOVE, ŠTUK, EMAJLE, KISTOVE I JAMAČNO ČISTI FIRNIS NAJBOLJE KAKVOĆE NUDI
MEDIĆ-ZANKL
DRUŽBA Z O. Z.
LJUBLJANA
CENTRALA
MARIBOR PODRUŽNICA — NOVI SAD SKLADIŠTE
TVORNICE:
LJUBLJANA-MEDVODE

Sorodstvu, prijateljem in znancem sporočamo tužno vest, da je naš iskrenoljubljeni, dobri oče, stari oče, brat, svak, tast, gospod

ADOLF REICH

meščan ljubljanski, posestnik, lastnik tvrdke Jos. Reich v Ljubljani

v 67. letu starosti včeraj dne 7. oktobra 1924 ob 1/4 6. uro popoldne po dolgi mučni bolezni Bogu vdan preminul.

Pogreb dragega nam rajnika se vrši dne 9. t. m. ob 1/2 5. uri popoldne iz hiše žalosti, Poljanski nasip 6, v rodbinsko rakev na pokopališču pri Sv. Križu.

Maša zadušnica se bo brala v župni cerkvi Sv. Petra v Ljubljani dne 14. t. m. ob 7. uri zjutraj.

Dobremu pokojniku naj bo ohranjen blag spomin.

V Ljubljani, dne 8. oktobra 1924.

Žalujoče rodbine:
Reich, Jug, Bizjak, dr. Hubad, Antončič, Eržen.

Najboljši uspeh imajo oglasi v Nar. Dnevniku!

KUPUJTE pri onih trgovcih ki oglašujejo v Narodnem Dnevniku

MALI OGLASI

Kot družabnik
vstopim v katerikoli dobro idoče podjetje s kapitalom 50.000 Din Resne ponudbe pod Z. R. 1925 a upravo.

Iv. JAX in sin
Ljubljana
Gosposvetska c. št. 2
priporoča svojo bogato zalogo
pisalni strojev
„ADLER" in „ORANIA",
šivalnih strojev
za rodbine in obrt ter
voznih koles
Styria — Dürkopp — Orožno kolo (Waffenrad).
Ceniki zastonj in franko.

Elegantna spalnica,
nova, kompletna, jesenova, politirana, se ugodno proda. Naslov pove uprava lista.

Izobražena gospodična
z znanjem slovenskega in nemškega jezika, zelo gospodinjska in ljubi otroke, išče mesto upraviteljice tajnice.
Ponudbe pod „Vestna moč" na upravo Narod. Dnevnika v Mariboru.

4000·— K
nagrade dobi, kdor preskrbi ženjenemu, marljivemu in zanesljivemu upokojencu mesto hišnika v Ljubljani ali v okolici iste.
Cenjene ponudbe na upravo lista pod „Hišnik".

Sprejme
se več oseb na dobro domačo hrano.
Naslov pove uprava lista.

Kurje oči
odstranim brez bolečin. Garancija 6 do 7 mesecev. Odstranim tudi reumatične bolečine. — Sportna, živčna, schvedska masaža. Zalokarjeva ulica 13 pritl., M. P.

Lilihip.
Turški med, pravi Fortuna, šumeči bonboni na zalogi samo pri JOSIP VITEK, v Ljubljani, Krekov trg 8.

Konec leta
se bliža, kdor nima še v redu svoje knjige, kdor želi imeti pravočasno sestavljeno bilanco, kdor ima za urediti stare račune in bilance ali revidirati, dobi vsa potrebna navodila od prvovrstnega, natančnega in solidnega knjigovodje, ki je že dolgo bil zaposlen kot tak in kot revizor knjig. Cenj. ponudbe pod »Revizija« na upravo lista.

Učni tečaji
za izdelovanje damskih klobukov. Modni salon za damske klobuke Alojzija Vivod roj. Mozetič, Ljubljana, Pred Skofijo 21/II. sprejema dame in gospodične v praktičen pouk v svrho priučenja za lastno rabo. Samostojno izvrševanje vsakovrstnih modnih klobukov. Nadaljnja pojasnila od 10—1 ure popoldan.

Stanovanje
s kuhinjo in 2 malimi sobami ali 1 veliko se išče v Ljubljani ali okolici. Plača se mesečno do 1500·— K. Cenjene ponudbe na upr. lista pod „Čimpreje".

Jesenski površnik
moški in žaket s telovnikom, vse dobro ohranjeno se ugodno proda.
Naslov pove uprava lista.

Hrastov les
suh, rezan 4 m dolg, 80 mm debel, 7—8 m³ se po ugodni ceni proda. Natančneje se poizve pri Ivan Kramar, mizar, Gorenjavas št. 39, p. Ribnica, Dolenjsko.

Proda se
par jelenovih rogov na šabloni. Naslov pove uprava lista.

PREMOG
Trboveljski
Libojski
Ormožki
Trbonodolski
dobavlja po najnižjih cenah
DOM. ČEBIN
trgovina s premogom
LJUBLJANA
Wolfova ulica št. 1./II.

Gobe in fižol
kupuje Sever & Komp., Ljubljana, Wolfova ul. 12.

Gospodična,
stara 30 let, čedne zunanjosti in neomadeževane preteklosti, s premoženjem 25.000 Din v gotovini in lastno opremo se želi čimpreje omožiti, najraje s trgovcem ali gostilničarjem. Vdovec ni izključen. Le resne in neanonimne ponudbe pod „Sreča" na upravo lista.

Meblovano sobo
srednjo, iščeta dva boljša gospoda. Če le mogoče v mestu. Ponudbe na upravo lista pod »Soba«.

Gospodična
trgovsko izobražena išče mesta v pisarni, bodisi za knjigovodkinjo, kontoristinjo ali blagajničarko. Pripravljena je iti tudi nekaj mesecev brezplačno. Ponudbe na upravo lista pod „Pisarniška moč".

Naprodaj
je dobro idoča kavarna na novo renovirana v sredini mesta Maribor, stanovanje takoj na razpolago. Proda se radi prevzeme drugega dela. Cenjene ponudbe prosim na kavarna Bristol, Maribor.

Prevode
iz nemškega, italijanskega, francoskega in srbskega jezika na slovenski in obratno, vsakovrstne korespondencije sprejme izurjen korespondent trg. akademik. Cenj. ponudbe pod „Natančen" na upravo lista.

Najcenejše nove in rabljene
pisalne stroje
v specijalni mehanični delavnici za popravo pisalnih računskih, razmnoževalnih in kopirnih strojev.
Ludvik Baraga, Ljubljana,
Šelenburgova ulica 6./I.
Barvne trakove, karbon—indigo papir ter vse drug potrebščine. Pisarniška oprema vedno v zalogi.

PRI NAKUPU
ŠOLSKIH KNJIG
se priporoča
ZVEZNA KNJIGARNA
LJUBLJANA, Marijin trg 8
V zalogi ima vedno vse knjige za osnovne, meščanske, trgovske in srednje šole